

УДК: 343.13

DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2026.94.3.31>

ПРИНЦИП НЕЗМІНЮВАНОСТІ ПРОКУРОРА ТА А ОBOB'ЯЗKOBICЬ ЙOГO YЧACТІ В ПІДГОТОВЧOМУ ПPOBAДЖEHHІ

Беспалько І.Л.,

*кандидатка юридичних наук, доцентка,
асистентка кафедри кримінального процесу
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого
ORCID: 0000-0001-7161-1720*

Беспалько І.Л. Принцип незмінюваності прокурора та обов'язковість його участі в підготовчому провадженні.

Підготовче провадження є відносно самостійною частиною кримінальної процесуальної діяльності, з якої починається судове провадження у першій інстанції. Вона має власні завдання, специфічне коло учасників і процесуальних засобів діяльності, у ній встановлюються підстави для призначення судового розгляду та його підготовки або врегулювання кримінально-правового конфлікту. Від діяльності прокурора на цій стадії залежить ефективність системи кримінальної юстиції, забезпечення доступу до правосуддя, подальший рух кримінального провадження з метою вирішення його завдань, зазначених у ст. 2 КПК.

У статті розглядається правило про незмінюваність прокурора у кримінальному провадженні. Прокурор керує слідством для того, щоб ефективно підтримувати обвинувачення в суді. Незважаючи на важливе значення в системі забезпечення вирішення завдань кримінального провадження, принцип незмінюваності прокурора дотримується не завжди, що, призводить до серйозних недоліків і прорахунків на всіх етапах кримінального провадження. Він має чітко дотримуватися під час здійснення кримінального провадження. Вирішення цього завдання, перш за все, лежить в площині організації роботи прокуратури, оптимізації навантаження прокурорів, що має здійснюватися з урахуванням тих концептуальних положень кримінального процесуального законодавства, що спрямовані на забезпечення якості здійснюваних прокурором функцій та вирішення його завдань.

Комплексно досліджено проблему обов'язковості участі прокурора в підготовчому провадженні. З'ясовано завдання прокурора на даному етапі, виявлено пов'язані з цим проблеми нормативного регулювання його процесуальної діяльності та запропоновано шляхи їх подолання. Проаналізовано чинне законодавство України, наукові дослідження щодо обов'язковості участі прокурора в підготовчому судовому засіданні. Аргументовано висновок про обов'язкову участь прокурора в підготовчому провадженні, в тому числі й у провадженні на підставі угод (за винятком випадків, коли кримінальне провадження здійснюється у формі спрощеного провадження щодо кримінальних проступків).

Матеріали статті представляють як теоретичну, так і практичну цінність. Вони можуть бути використані для подальшого наукового дослідження щодо особливостей участі прокурора в підготовчому провадженні, а також для належного розуміння та здійснення його правозастосовної кримінальної процесуальної діяльності. За результатами дослідження сформульовані пропозиції, спрямовані на удосконалення чинного КПК в частині регулювання діяльності прокурора у підготовчому провадженні.

Ключові слова: прокурор, підготовче провадження, підготовче судове засідання, незмінюваність прокурора, обов'язковість участі прокурора у підготовчому провадженні.

Bespalko I.L. The principle of the irremovability of the prosecutor and the obligation of his participation in the preparatory proceedings.

Preparatory proceedings are a relatively independent part of criminal procedural activity, from which the judicial proceedings in the first instance begin. It has its own tasks, a specific range of participants and procedural means of activity, it establishes the grounds for the appointment of a trial and its preparation or the settlement of a criminal-legal conflict. The effectiveness of the criminal justice system, ensuring access to justice, and the further progress of criminal proceedings in order to solve its tasks specified in Article 2 of the CPC depend on the activities of the prosecutor at this stage.

The article examines the rule of irremovability of the prosecutor in criminal proceedings. The prosecutor directs the investigation in order to effectively support the prosecution in court. Despite its important importance in the system for ensuring the solution of the tasks of criminal proceedings, the principle of irremovability of the prosecutor is not always observed, which leads to serious shortcomings and miscalculations at all stages of criminal proceedings. It must be strictly observed during the conduct of criminal proceedings. The solution to this problem lies, first of all, in the area of organizing the work of the prosecutor's office, optimizing the workload of prosecutors, which should be carried out taking into account those conceptual provisions of criminal procedural legislation that are aimed at ensuring the quality of the functions performed by the prosecutor and solving his tasks.

The problem of the mandatory participation of the prosecutor in preparatory proceedings has been comprehensively investigated. The tasks of the prosecutor at this stage have been clarified, the related problems of regulatory regulation of his procedural activities have been identified and ways to overcome them have been proposed. The current legislation of Ukraine, scientific research on the mandatory participation of the prosecutor in the preparatory court session have been analyzed. The conclusion on the mandatory participation of the prosecutor in preparatory proceedings, including in proceedings based on agreements (except for cases when criminal proceedings are carried out in the form of simplified proceedings for criminal offenses), has been argued.

The materials of the article are of both theoretical and practical value. They can be used for further scientific research on the features of the prosecutor's participation in preparatory proceedings, as well as for a proper understanding and implementation of his law enforcement criminal procedural activities. Based on the results of the study, proposals were formulated aimed at improving the current CPC in terms of regulating the prosecutor's activities in preparatory proceedings.

Key words: prosecutor, preparatory proceedings, preparatory court session, irremovability of the prosecutor, mandatory participation of the prosecutor in preparatory proceedings.

Постановка проблеми. В кримінальному провадженні звернення до суду з процесуальним актом, який ініціює судове провадження у першій інстанції, належить до виняткової компетенції прокурора. Актуальність проблем незмінюваності прокурора та обов'язковості його участі у підготовчому судовому провадженні обумовлена істотною зміною правового регулювання порядку здійснення провадження на даному етапі, диференціацією його процесуальної форми, що безпосередньо впливає на завдання прокурора та особливості його повноважень. Активна ініціативна процесуальна діяльність прокурора у підготовчому судовому засіданні сприяє подальшому руху кримінального провадження (яке здійснюється за загальним порядком) або вирішенню кримінально-правового конфлікту на даному етапі кримінального провадження (яке здійснюється в диференційованому порядку).

Мета статті полягає в отриманні нових результатів у вигляді наукових висновків щодо характеристики участі прокурора в підготовчому судовому провадженні, виявлення пов'язаних із цим проблем нормативного регулювання та правозастосування, можливих шляхів їх подолання, встановлення способів удосконалення правового регулювання незмінюваності та обов'язковості участі прокурора в підготовчому судовому засіданні і підвищення ефективності його процесуальної діяльності на даному етапі кримінального провадження.

Стан опрацювання. Вагомий внесок у наукову розробку проблеми функцій прокурора та його правового статусу на різних етапах кримінального провадження зробили Ю.П. Аленін, С.А. Альперт, М.І. Бажанов, О.В. Бабаєва, В.В. Долежан, В.І. Галаган, І.В. Гловюк, В.Г. Гончаренко, Ю.М. Грошевий, В.С. Зеленецький, І.В. Єна, О.В. Капліна, П.М. Каркач, В.В. Колодчин, М.Й. Курочка, А.В. Лапкін, Л.М. Лобойко, В.Т. Маляренко, М.М. Михеєнко, Г.В. Мовчан, М.А. Погорецький, В.О. Попелюшко, М.П. Тахтаров, О.М. Толочко, А.Р. Туманянц, Л.Д. Удалова та ін. Незважаючи на наявність значної кількості наукових досліджень, які тією чи іншою мірою стосуються заявленої проблематики, багато існуючих практичних та наукових проблем у цій сфері не знайшли свого вирішення.

Викладення основного матеріалу. Слід розпочати з того, що завдання прокурора в підготовчому судовому провадженні підпорядковані завданням цієї стадії, які поділяються залежно від диференціації підготовчого судового засідання, а саме:

– встановлення підстав для призначення судового розгляду і здійснення для цього підготовчих дій, у тому числі застосування заходів забезпечення кримінального провадження чи продовження

строку їх дії (у випадку звернення прокурора до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування ПЗМХ або ПЗВХ);

– врегулювання кримінально-правового конфлікту до судового розгляду (при зверненні прокурора до суду з обвинувальним актом разом з угодою або клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності).

Значення участі прокурора у підготовчому провадженні полягає у наступному:

– зверненням прокурора до суду з обвинувальним актом порушується публічне обвинувачення, у зв'язку з чим підозрюваний набуває статус обвинуваченого;

– з моменту скерування до суду підсумкового процесуального акту досудового розслідування прокурор набуває статус публічного обвинувача. Процесуальна діяльність прокурора в підготовчому провадженні за своєю правовою природою є складовою функції підтримання публічного обвинувачення, яка на цьому етапі реалізується шляхом здійснення ним відповідних повноважень, спрямованих на вирішення завдань підготовчого провадження;

– в кримінальному провадженні лише обвинувальний акт, з яким прокурор звертається до суду, ініціює судове провадження в суді першої інстанції. Через це публічний обвинувач відіграє основну роль при ініціюванні судового провадження та обвинувачення особи у вчиненні кримінального правопорушення.

Принцип незмінюваності прокурора. За правилами ч. 1 ст. 37 КПК прокурор, який здійснюватиме повноваження прокурора в конкретному кримінальному провадженні, визначається керівником відповідного органу прокуратури після початку досудового розслідування. Відповідно до принципу незмінюваності прокурора в підготовчому провадженні має брати участь той прокурор, який здійснював процесуальне керівництво досудовим розслідуванням.

Заміна прокурора іншим може здійснюватися лише у виняткових випадках, які можна поділяти на факультативні та обов'язкові. До *факультативних* випадків, коли прокурор підлягає заміні, належать: у випадку доповнення або зміни вищестоящим прокурором його апеляційної чи касаційної скарги, заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами; у разі, коли вищестоящий прокурор доручив здійснення досудового розслідування кримінального правопорушення слідчому підрозділу вищого рівня; у разі скасування вищестоящим прокурором його процесуального рішення або визнання незаконними вчиненої ним дії чи бездіяльності; неефективне здійснення прокурором нагляду за дотриманням закону під час проведення досудового розслідування. В *обов'язковому порядку* заміняється прокурор, якщо вищестоящий прокурор відмовив у погодженні обвинувального акта із зміненням обвинуваченням, клопотання про висунення додаткового обвинувачення або постанови про відмову від підтримання державного обвинувачення. Така заміна зумовлена тим, що прокурор, який ініціював прийняття такого рішення, вже має сформовану думку, своє переконання щодо результатів розгляду справи в суді, а отже, не може підтримувати державне обвинувачення в тому обсязі, який викладено в обвинувальному акті. Також до обов'язкових випадків заміни прокурора можна віднести: наявність підстав для його відводу; тяжка хвороба; звільнення з органу прокуратури; наявність інших поважних причин, що унеможливають його участь в кримінальному провадженні. Про заміну прокурора керівником відповідної прокуратури повинна виноситись мотивована постанова з обґрунтуванням підстав заміни [7, с. 52].

Однією із найбільш розповсюджених причин недотримання цього принципу є надмірна завантаженість прокурорів. При цьому здійснення повноважень прокурора в конкретному кримінальному провадженні групою прокурорів, яка законодавцем передбачена як виняток із правила одноосібного процесуального керівництва досудовим розслідуванням та підтримання публічного обвинувачення, на практиці застосовується як правило, що дозволяє замінити прокурора на законних підставах. У разі необхідності керівник органу прокуратури може визначити групу прокурорів у конкретному кримінальному провадженні, а також старшого прокурора такої групи, який керуватиме діями інших прокурорів. Про призначення прокурора або групи прокурорів в конкретному кримінальному провадженні має бути складено постанова. Як зазначено в постанові ККС ВС від 19.04.2018 р., справа № 754/7062/15-к, постанова про призначення прокурора, якою надаються конкретному прокурору (групі прокурорів) повноваження, передбачені ст. 36 КПК, у кримінальному провадженні, є обов'язковою, як і підписання відповідною особою, яка її винесла [3].

Ці положення конкретизовано в наказі Генерального прокурора України № 4гн від 19.12.2012 р. «Про організацію діяльності прокурорів у кримінальному провадженні», яким передбачено, що в разі необхідності керівникам органу прокуратури необхідно створювати групи прокурорів і при-

значати старшого прокурора групи відповідною постановою. Членам групи перед прийняттям процесуальних рішень слід доповідати про них старшому прокурору групи, рішення якого є остаточним. Заміну прокурорів – процесуальних керівників здійснювати лише у випадках, передбачених КПК. У судовому провадженні в першій інстанції необхідно брати участь прокурору, групі прокурорів, які здійснюють процесуальне керівництво або у разі їх заміни, іншим прокурорам відповідно до вимог закону [5].

Тому, в підготовчому судовому засіданні, за загальним правилом, має брати участь прокурор, який постановою керівника органу прокуратури призначений здійснювати повноваження прокурора в цьому кримінальному провадженні, або прокурор, який постановою керівника органу прокуратури включений у склад групи прокурорів, які здійснюватимуть повноваження прокурорів у конкретному кримінальному провадженні. Здійснення будь-яких процесуальних дій під час підготовчого судового засідання, заявлення клопотань іншим прокурором, який не був призначений постановою керівника органу прокуратури або не входить до складу групи прокурорів у цьому кримінальному провадженні, не допускається.

Обов'язковість участі прокурора в підготовчому провадженні. Прокурор зобов'язаний особисто брати участь у підготовчому судовому засіданні. Це прямо випливає із змісту ч. 2 ст. 314 КПК, відповідно до якої підготовче судове засідання відбувається за участю прокурора, обвинуваченого, захисника, потерпілого, його представника та законного представника, цивільного позивача, цивільного відповідача та їх представників, представника юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження. Обов'язкова особиста участь прокурора на даному етапі кримінального провадження є цілком логічною, оскільки завдяки його процесуальній діяльності ініційовано судове провадження і тому він має вчинити всі необхідні дії для прийняття судом у цій стадії кримінального провадження рішення, що відповідає публічним інтересам та забезпечує вирішення завдань кримінального провадження.

Як зазначається в Методичних рекомендаціях з питань участі прокурорів у підготовчому судовому провадженні, затверджених Генеральним прокурором 04.07.2018 р., якщо в підготовче судове засідання не прибуде за викликом прокурор і причину його неприбуття буде визнано неповажною, суд зобов'язаний порушити питання про його відповідальність перед органом, що згідно із законом уповноважений притягнути прокурора до дисциплінарної відповідальності (ч. 1 ст. 324 КПК) [1, с. 18]. Неявка прокурора в судове засідання без поважної причини утворює склад дисциплінарного проступку, підстави для притягнення за який до дисциплінарної відповідальності передбачено п. 1 ч. 1 ст. 43 ЗУ «Про прокуратуру» – невиконання або неналежне виконання службових обов'язків. Такі випадки бездіяльності прокурора мають бути предметом оцінки Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів, яка має виходити із обов'язку прокурора брати участь в судовому засіданні, вжиття ним заходів для запобігання зриву судового засідання, що прямо передбачено відомчими наказами, зокрема, п. 20 наказу Генерального прокурора України № 4гн від 19.12.2012 р. «Про організацію діяльності прокурорів у кримінальному провадженні» [5]. На підставі вищезазначеного можна стверджувати, що участь прокурора у підготовчому судовому засіданні є обов'язковою.

Разом з тим слід пам'ятати, що підготовче провадження може здійснюватися і у диференційованому порядку на підставі угод. Існує думка, що участь прокурора є необов'язковою в підготовчому судовому засіданні, коли розглядається угода про примирення. Ця позиція пояснюється тим, що прокурор не є стороною такої угоди. Крім того така тенденція знаходить своє практичне втілення у методичному обґрунтуванні діяльності прокурорів у підготовчому провадженні, коли, наприклад, розглядаються можливості ухвалення вироку на підставі угод про примирення [2, с. 23]. У рекомендаціях йдеться про те, що особливістю розгляду угоди у підготовчому судовому засіданні є те, що таке провадження проходить за обов'язкової участі сторін угоди з повідомленням інших учасників судового провадження, відсутність яких не є перешкодою для розгляду (ч. 2 ст. 474 КПК). Отже, розгляд судом угоди про примирення між потерпілим та підозрюваним може відбутися без участі прокурора, який не є стороною такої угоди [2, с. 21]. Однак, за змістом ч. 2 ст. 474 КПК прокурор не позбавлений можливості бути присутнім при розгляді судом угоди про примирення. Він на власний розсуд вирішує питання щодо своєї явки у підготовче судове засідання для висловлення позиції з приводу законності укладеної угоди та можливості ухвалення за нею вироку.

Тому, вважаємо доцільним не погодитись із позицією щодо необов'язкової участі прокурора у підготовчому судовому засіданні у кримінальному провадженні на підставі угоди про примирення. На підтримку зазначеної тези можна навести наступні аргументи:

– у судовому засіданні з розгляду угоди саме прокурор оголошує короткий або повний (якщо надійшло відповідне клопотання) зміст обвинувального акту. Головуючий, встановивши особу обвинуваченого, роз'яснює йому суть обвинувачення і запитує, чи зрозуміле йому обвинувачення, чи визнає він себе винним. Якщо після роз'яснення суті обвинувачення обвинувачений заперечує проти затвердження угоди, вона не може бути затверджена (п. 4 Інформаційного листа Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 15.11.2012 р. «Про деякі питання здійснення кримінального провадження на підставі угод» [4], п. 16 Постанови Пленуму ВССУ від 11.12.2015 р. [6]);

– прокурор зобов'язаний висловити свою думку про можливість затвердження угоди. Думка прокурора щодо затвердження угоди повинна бути об'єктивною, ґрунтуватися на матеріалах провадження та нормах закону (п. 16 Наказу Генерального прокурора України «Про організацію діяльності прокурорів у кримінальному провадженні» від 19.12.2012 р. [5]);

– КПК надає можливість прокурору оскаржити вирок на підставі угоди про примирення виключно з підстав затвердження судом угоди у кримінальному провадженні, в якому згідно із частиною третьою статті 469 цього Кодексу угода не може бути укладена. Відповідно до ч. 6 ст. 376 КПК України копія вироку негайно після його проголошення вручається прокурору. Згідно із ч. 7 цієї статті копія судового рішення не пізніше наступного дня після ухвалення надсилається учаснику судового провадження, який не був присутнім в судовому засіданні;

– пункт 15 Постанови Пленуму ВССУ № 13 від 11.12.2015 р. «Про практику здійснення судами кримінального провадження на підставі угод» передбачає, що з огляду на затвердження прокурором обвинувального акта та можливість оскарження ним вироку суду першої інстанції на підставі угоди, в тому числі й угоди про примирення, його участь у судовому засіданні під час її розгляду має бути обов'язковою [6].

Таким чином, якщо прокурор не буде брати участь у судовому засіданні на підставі угоди про примирення, він:

– не зможе висловити свою думку про можливість затвердження такої угоди та орієнтувати суд на відмову в її затвердженні, якщо угода про примирення відповідно до ч. 3 ст. 469 КПК не може бути укладена у провадженні;

– не зможе оперативно відреагувати на вирок суду, яким затверджено угоду про примирення, шляхом подання апеляційної скарги;

– не зможе подати суду клопотання про продовження судового розгляду кримінального провадження у загальному порядку у випадку відмови суду у затвердженні угоди та у зв'язку із відсутністю необхідності продовження досудового розслідування внаслідок його фактичного закінчення;

– буде позбавлений можливості відстояти свою позицію щодо обов'язкового повернення йому кримінального провадження для продовження досудового розслідування у загальному порядку та проведення тих слідчих дій, які не були розпочаті до моменту укладення угоди. Тому участь прокурора у підготовчому судовому засіданні у кримінальному провадженні на підставі угоди про примирення також має бути обов'язковою.

Дискусійним питанням є також обов'язковість участі прокурора у підготовчому судовому засіданні у кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення в порядку ч. 4 ст. 26 КПК. Сучасна модель кримінального провадження у формі приватного обвинувачення передбачає, що після внесення до ЄРДР заяви потерпілого провадження у формі приватного обвинувачення (включаючи й судові стадії) аналогічна процедурі проваджень у формі публічного обвинувачення. Відповідно, у таких провадженнях підтримання обвинувачення покладається на прокурора (окрім випадків його відмови від підтримання обвинувачення), що вимагає обов'язкової присутності прокурорів в судовому засіданні.

В разі звернення прокурора до суду з обвинувальним актом у кримінальному провадженні, в якому здійснювалося спеціальне досудове розслідування, саме прокурор зобов'язаний у підготовчому судовому засіданні заявити обґрунтоване клопотання про здійснення спеціального судового провадження і надати суду відповідні матеріали, які підтверджують наявність для застосування такого порядку передбачених законом підстав.

У той же час слід звернути увагу на те, що коли йдеться про спрощені провадження щодо кримінальних проступків обов'язкова участь прокурора в цьому судовому провадженні взагалі не передбачається або передбачається у виключних випадках. Це впливає із змісту ст. 381 КПК, відповідно до якої суд за клопотанням прокурора або слідчого, погодженого з прокурором, має право розгляну-

ти обвинувальний акт щодо вчинення кримінального проступку без проведення судового розгляду в судовому засіданні за відсутності учасників судового провадження, якщо обвинувачений, що був представлений захисником, беззаперечно визнав свою винуватість, не оспорує встановлені досудовим розслідуванням обставини і згоден із розглядом обвинувального акта за його відсутності, а потерпілий не заперечує проти такого розгляду. Поряд із цим, суд має право викликати для участі в ньому учасників кримінального провадження, якщо визнає це за необхідне (ч. 3 ст. 382 КПК).

Висновки:

Значення цього принципу полягає у наступному:

- незмінюваність прокурора забезпечує участь в судовому провадженні у першій інстанції публічного обвинувача, який детально обізнаний щодо обставин кримінального правопорушення та доказів, зібраних під час досудового розслідування;

- участь в суді першої інстанції публічного обвинувача, який безпосередньо здійснював керівництво досудовим розслідуванням, забезпечує реалізацію процесуально-посадової активності публічного обвинувача, його відповідальність за ефективність системи кримінальної юстиції;

- цей принцип забезпечує цілісність предмету відання прокурора, який не розсіюється між різними прокурорами, які приходять на зміну один одному;

- перспектива особистого підтримання публічного обвинувачення в суді покладає на прокурора, який здійснює процесуальне керівництво досудовим розслідуванням особливу відповідальність за якість досудового розслідування, сформульованого та висунутого за його результатами публічного обвинувачення.

Участь прокурора в підготовчому судовому провадженні є обов'язковою, в тому числі й у провадженні на підставі угод (за винятком випадків, коли кримінальне провадження здійснюється у формі спрощеного провадження щодо кримінальних проступків). Тому доцільним є коригування редакції ч. 2 ст. 314 КПК та викладення її наступним чином: «Підготовче судове засідання відбувається за обов'язковою участю прокурора (за винятком випадків, коли кримінальне провадження здійснюється у формі спрощеного провадження щодо кримінальних проступків в порядку § 1 гл. 30 КПК)».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Методичні рекомендації з питань участі прокурорів у підготовчому судовому провадженні. Київ: Нац. акад. прокуратури України, 2012. 52 с.
2. Підтримання прокурором державного обвинувачення в умовах дії нового Кримінального процесуального кодексу України: зб. метод. рек. / за заг. ред. В.П. Пшонка, Ю.М. Дьомін. Київ: Алерта, 2013. 436 с.
3. Постанова Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 19.04.2018 р., справа № 754/7062/15-к. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/73627832>.
4. Про деякі питання здійснення кримінального провадження на підставі угод: лист Вищ. спеціаліз. суду України з розгляду цивіл. і кримін. справ від 15.11.2012 р. № 223-1679/04-12. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/v1679740-12>.
5. Про організацію діяльності прокурорів у кримінальному провадженні: наказ Ген. прокуратури України від 19.12.2012 р. № 4гн. Document™. URL: <http://document.ua/proorganizaciyu-dijalnosti-prokuratoriv-u-kriminalnomu-provad-doc126824.html>.
6. Про практику здійснення судами кримінального провадження на підставі угод: постанова Пленуму Вищ. спеціаліз. суду України з розгляду цивіл. і кримін. справ від 11.12.2015 р. № 13. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0013740-15>.
7. Тахтаров М.П. Прокурор у підготовчому судовому провадженні: дис...канд. юрид. наук: 12.00.09. Харків, 2019. 230 с.

Дата першого надходження рукопису до видання: 28.02.2026

Дата прийняття до друку рукопису після рецензування: 23.04.2026

Дата публікації: 10.05.2026